

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Az országos magyar gazdasági egyesület tagjai
nyelve kispák.

Non tagoknál előfizetését új:
Égés óvra 30 korona, félóra 10 korona, negyedóra
8 korona.

AN ORSZÁGOS MAGY. GAZDASÁGI EGYESÜLET TULAJDONA.

AN egyesületi tanács felügyelése alatt:
Főszerkesztő és kiadó: Hódosi István; Főosztály: Gózon és Örményi Igazgatóság.
Feladv. szerkesztő: Hoffmann Károly és Örményi Károly.

Szerkesztőség és kiadó: **TERMSZETTUDOMÁNYI ÉS GAZDASÁGI TÁRSASÁG**

Budapest (Köztelek), 1901-02.

Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

A jövő feladatai.

Kevés politikai nyilatkozatot várt oly nagy várakozással a közvélemény, mint Horánszky Nándornak a nemzeti-párt volt elnökének és jelenleg a kormány-párt egyik oszlopos tagjának tegnap elhangzott szeszii beszámolóját. A liberalizmus köpönyegével takarózó merkantilis lapok már napokkal előbb hangosan hirdették, hogy Horánszky a miniszter-jelölt, beszámoló beszédében határozott állást fog foglalni a gőnczi program ellen, sőt ezen reményükben már az agrárius érzelmeikkel bíró kormánypárti képviselőket és jelölteket a szabadvéü pártból a "Pester Lloyd" vasárnapj vezércikkében szép szerével kitessékneli is megpróbálta. Hogy ennek a lapnak és az általa képviselt érdekesopornak az volna a legkényelmesebb, ha az agráriusok feladnak elfoglalt pozíciójukat, azt egész természetesen találjuk, hiszen élénk emlékezettünkben van, hogy alig mult egy éve Darányi földmivélsügyi miniszter az egészen ártatlan párisi toaszjáért való-ságos prelorianusi összeesküvéssel akarta ugyanez a lap megbuktatni. Mennyire érdekel ellen van a gőnczi program, mely mérsékletével, okosságával és megdönthetetlen igazságával arra törekszik, hogy a magyar faj érdekeit érvényesítse és a közgazdasági tisztesség diadalra juttatásával a meg-ujhódott politikai élet tevékenységének új közgazdasági tevékenységi tért biztosítson, azok után a támadások után, melyben a gőnczi program részestül, fölösleges külön is kiemelni. És egészen ért-
hető, hogy tekintélyes fegyvertársakat

koresnek, akik a maguk csorba nélküli fegyvereikkel védelmezzék meg a merkantilizmusnak a liberális gazdasági poli-
tika jelszavainak leple alatt összeharcsolt előfogát.

Megelégedéssel konstatálhatjuk, hogy várakozásukban csalódtak, mert a szeszii program alapján fejtegeti jövőbeli közgazdasági feladatainkat. Hogy a szeszii szeszii program ismétellen nyomatékosan hangoz-
tolja az összes közgazdasági tényezőket egyforma fejlesztésének nagy elvét, annak csak örülni tudunk, hiszen mi voltunk az elsők, akik ezt az elvet nyilvánosan először hangoztattuk és épen ez az elv vezérlő összes törekvésünket. A mezőgazdaságnak meg kell adni, amit érdeke követelnek s amit az alkotmányos élet több mint harmincesztendő közgazdasági politikája elmulasztott. Mi a mezőgazdaságnak sohasem kívánunk különös előjogokat, csak azt követeljük, hogy a mulasztások pótol-
tassanak, még pedig minél előbb, különben a magyar faj legerősebb forrása, a mezőgazdasággal foglalkozók elpusztulnak s helyüket nemzeti tekintetben nem eléggé behelyezhető, a föld ősi szeretetével össze nem forrott, pusztán üzérkedő idegenek foglalják el; egyuttal pedig a magyar föld, mely egész közgazdasági életünknek ma jóformán egyedüli produktív tényezője, megszűnik közgazdasági feladatát is teljesíteni.

"Magyarország legyen a magyaroké", ez a mi jelszavunk és ezt a törekvésünket mozdítja elő minden oly közgazdasági politika, mely őszintén igyekszik a

közgazdasági élet összes tényezőinek érdekeit harmonikusan fejleszteni.

Ezért től el megelégedéssel a szeszii beszámoló, mert ennek az elvnek kimondásán kívül egyénné fontos direkt javaslat is tesz, melyek a fenti elvnek megvalósításához közelebb vezetnek. Mindenek-
előtt ki kell emelnünk a beszámoló azon tételét, amely a kis- és a középbirtokok deposedálásának megakadályozását, sőt új gazdasági existenciáik keletkezésének szükségét hangoztatja. Hogy a kis- és középbirtok az adósságok terhe alatt roskadozik, minden birtokos öntapasztalatából tudja. Horánszkyt illeti a dicsőség, hogy a kisbirtok adósságterheinek megkönyvitésére már az 1898-iki országgyűlésen egy új állami földter-
hentesítés eszméjét vetette föl és dicséret-
leg emelhetjük ki, hogy ez az eszméje nem pusztá közgazdasági eszkemalando-
zás maradt, hanem azóta is folyton foglalkoztatta gondolatát s ma már elvi javaslatot is tesz, amidőn a kisbirtokok adósságának konvertálására kibocsájtandó hitelpapírjait állami garanciával és ár-
folyamkülönbözeti kamatokat állami fedezettel óhajta felruházni, illetve ellátni, valamint a közterheknek a kisbirtokosok existenciális szerény jövedelmével való összhangba hozatalát, tehát mérsékelt határozottan követeli. Valóban a kisbirtokos osztály megmentése mindezt megérdemli, mert a kisbirtokos pusztulását „sem a magyarság, sem a népesség, sem a munkakész, sem a honvédelem, sem pedig a szocializmus igaztáisi tekintetéből összetett kézzel nem nézhetjük”.

Léglönyösebb

gabonaértékesítés. Őszi vetőmagvak

Erőtakarományok.

MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETE

Budapest, V., Alkotmány-utca 31.

legteljesebb napi áron való értékesítése.

Szólóvédekezési,

csomagolási, szüretelési és pinczegazdasági cikkek.

Vegyiszta olajok és kenőcsök, ponyvák, zsákok, szijak, kőszemek; szóval minden cséplési anyagok és gépek.

NÖVÉNYTERMESZTÉS.

Rovatvezető: Csécsáti Sándor.

Kendertermesztési viszonyaink mostoha-ságának okai és orvoslása.

II.

A kenderrost egyikétként olyan árucikknek képez, mely általános forgalom tárgyát képezi és a kistermesztők házáig is feldolgozandó, ennél fogva nincs akadályja annak, sőt kívánatos, hogy a termesztő a félég kikészítést kendert hozza piacra, vagy közvetlenül értékesítse a kikészítést folytán elérhető előnyökét is magának biztosítsa.

Ebből az okból a kistermesztők szempontjából s ezek tulajdoni számánál fogva a kendertermesztésre nézve általában a legnagyobb fontossággal bír, hogy a kistermesztőknek módjában álljon kenderkörüküket a fokozódó igényeknek megfelelően kiáztatni és kikészíteni. E tekintetben azonban a viszonyok évről-évre rosszabbak válnak, ami nagyrészt annak, miszerint a kendertermesztés nemhogy kívánatos mértékben terjedne, hanem állandóan tért veszit.

Régebben, mikor a kender- és lenátás ugrószóvala semmiféle korlátozás alá nem esett, a termesztő az átztatást és czérla legmegelőzőbb közfelfogó tiszta vizben végezhette. Szó sincs róla, hogy ez az állapot fontantandó lett volna, mert több fontos érdekét is sértette, de a kendertermesztés szempontjából kedvező volt, mivel egyrészt az átztatás a legkisebb berendezés nélkül, tehát olcsón történthetett, másrészt pedig a közönséges átztatás hátrányai szabad folyása tiszta vízben legkisebb mértékben mutatkoztak.

A régi állapotot teljesen megváltoztatta az 1885. évi XXIII. t-czikk a vízjogra, amely a kövizek használatát szabályozta. Az idézett törvény ide vonatkozó rendelkezései értelmében kender- (és len-) átztatás hatósági rendelkezés alatt álló vizekben tilos és ilyen vizekkel kapcsolatosan kender- (és len-) átztatás létesítéséhez előírt módon kérelmezendő hatósági engedély szükséges. Az átztatóhó folyó víz más vizekbe bebozósításának feltételei a hatóság köteles megállapítani. Szabad rendelkezés alatt álló vizek hatósági engedély nélkül is szabad átztatást felállítani, de csak az esetben, ha ezáltal mások érdekeit sérelmet nem szenvednek; ha azonban az átztatóhó folyó víz más vizeket megelőzve, a hatóság a hátrány elvontatását követs hivatalból elrendeli.

A vízjogi törvény tehát egyrészt lehetetlenné tette az átztatást ott, ahol eddig általános szokásban volt, másrészt pedig annak más helyeken folytatását megnehezítette. E törvénynek intézkedéseivel szemben a kendertermesztők, nevezetesen a kiserbirtokosok érdekei megelégedés nélkül nyújtsák a vezérendőrségről, melynek a vízjogi törvény a kendertermesztés érdekei szempontjából is rendezni kellett volna, illetőleg annak végrehajtása tárgyában kiadott 1894. évi 49000. sz. földműv. miniszteri rendelet mesterséges átztatás létesítésére irányuló törekvést a hatóságoknak kötelezőssé tette, mindazáltal a kenderátzatok megválasztás ügye sem ebben a törvényben, sem a végrehajtott rendeletben kielégítő módon megoldást nem nyert.

A mezőrendőri törvény említett rendelkezésének végrehajtása általában hiányos. Sok kendertermesztő vidéken a hatóság a vízjogi törvény alapján a kenderátztatást a kövizeken egyszerűen tiltotta, de elmulasztotta annak

pótlásáról a gondoskodást; más helyen maradt minden a régiben, mivel alkalmas átztató helyre pedig találdhat, mesterséges átztató létesítésre pedig a község nem képes.

A vízjogi törvény értelmében a mesterséges átztatok engedélyezésére illetőleg kikészítésre csak részleges tervek és tervrajz alapján történhetik. A viszonyoknak megfelelő tervek készítése azonban nem olyan egyszerű s erre az érdekeltek megfelelő szakérvelő is rendelkeznek. E hiányon segít a földmívelésügyi miniszter urnak az az intézkedés, melynél fogva a kir. kulturmérnöki hivatalok mesterséges kenderátzatok létesítéséhez minden ellenszolgáltatás nélkül olyan tervek készíthetők el, hogy azok lehetőleg olcsó eszközökkel legyenek előállíthatók; e hivatalok azoknál a terv kivételével is közreműködnek, vagy a körül szükséges utmutatást nyújtanak. A legnagyobb baj az, hogy legtöbb esetben az érdekeltek még a legegyszerűbb átztató előállításához szükséges legmértékűbb költségek felett sem rendelkeznek, mikor csak pedig a fenforgó viszonyoknál a költségesebb berendezések sem kerülhetők el.

A kenderátzás ügyén tehát kétértelmű leghatályosabban lendítene olyan kormányzati intézkedés, mely a községeknek költségségévé tenné, hogy az érdekeltek részére alkalmas műutatók felállításáról gondoskodjanak. A községeknek műutatók létesítésére kötelező kormányrendelet kibocsátásához azonban törvényünk jogot nem adnak, az pedig a legtöbb községtől mostoha anyagi helyzet mellett nem várható, hogy ilyen kötelezettséget önkénytelen elvállaljanak.

A kenderátzatok igények már halasztást nem tűrő rendelkezése érdekében nem marad más hátra, mint alkalmas módon ellenőrizni az 1894. évi XII. t-cz, s a fennebb idézett 1894. évi 4900. sz. rendelet hely végrehajtását, illetőleg azt megfelelő záros határidőhöz kötni, ahol pedig mesterséges kenderátzatok létesítésének szükségse forog fenn, a községeknek ehben anyagilag támogatni. Alkalmas átztató helyek kijelöléséről, illetőleg mesterséges kenderátzatok létesítéséről való gondoskodás azonban még mindig nem állapítottatik. Az átztatás mint az átztatás végrehajtása körül nálunk sok helyen szintén súlyos hibák észlelhetők. Az átztatásnál ugyanis sokat a kenderátzatok víz alá szorítására iszapot, sárt használunk, a mi nem eléggé hibáztatható eljárás, s annyiival is inkább mérlehető, mert ott ahol a czérla kö nem áll rendelkezésre, a kender lezorsztása a víz medrére volt karóhoz érkeztetett rudakkal czérlésrént történhetik. A rohadó sárt vagy iszap használatának az a következménye, hogy a rohadás a kenderre is átterjed, s e miatt a rost szakadozik, piszkos, feketés és fénytelen lesz. E megrögzött rossz szokás elhagyása csak jó példának nyomán remélhető.

A kenderátzásat mindig magában kell venni nem valami nehéz mesterség csak bizonyos gyakorlati kifogásokkal igényel, de a mesterséges átztatok vezetéséhez már szakavatottság és teljes jártasság szükséges, a mi azonban egyes emberek elcsigázhatatlan. A kenderátzás megjavítására irányuló törekvés ennél fogva csak akkor vezetne teljes sikerre, ha arról is gondoskodás történne, hogy a kenderátzatok közönségekben gyakorlatilag kiközösítve az átztatások és mesterek álljanak rendelkezésre, a kik egyuttal a kendertermesztés és kikészítés egyéb munkáiban is példát adhatnak. A kenderátzás és kikészítés egyéb munkáiban egyszerű emberek kiképzése vagy akként történhetik, hogy elismert szakértelmű nagyobb kendertermesztő megfelelő körpöröszté vállalkozzon arra való földmívelés kiképzésre, vagy a czérla hivott állami intézmény foglalkoztassa azal.

A kiadottat kender további kikészítésére törés és tioldásból áll, ami már nem igényel különösebb szakértelem és intézkedéseket. A tiltot kender további feldolgozás vagy házi-

A kiserbirtokos-otzlly pusztulása mellett nem lehet szemel hynni a középirtokos-otzlly bajai előtt sem.

A magyar középirtokos otzlly év-szaadokon át nemcsak katonájai és közviszitelője volt az államnak, hanem a nép legtermészetesebb vezetője és gondozója. Hogy ez az ország annyi politikai vihar és háborúszakid középete magyarnak megmaradt, azot egyenesen hazafias középirtokos otzllyának köszönheti. És bár a középirtokos otzlly régi nemzeti feladatait más foglalkozások meiveli részben átvették, a vidéki népesség kulturái, gazdasági és politikai vezetéseinek feladata még mindig a középirtokos otzlly vállán nyugszik.

Ennek az otzllyának még megievő tagjai megszilárdítai, számatok ujjakkal gyarapítai a nemzeti politika lejjebb és legfontosabb feladatai közé tartozik és ennek érdekében a rendelkezésre álló összes eszközöket felhasználni hazafiai kötelesség. Nagyon helyesen mutat arra a szepül beszéd, hogy az Álami és községi birtokok még elegendő tér van u gazdasági egyedek gyarapítására anélkül, hogy a fennálló korlátok fajai és nemzeti szempontból el nem törülhető hibizományok intézményét eltörölni kelene, mint azt a szocialista izgatók ujabb ismét oly nagy hangon a közvéleménybe csépegtetni óhajtanák.

Hogy a hibizományoknak a liberálisizmos semmi közük is hogy azok a nemzeti fejlődést és erőgyarapodást nem akadályozzák, annak legnyilvános bizonyítéka, hogy a liberálisizmusnak és közgazdaságnak oly tekintélyes híve mint Horvátszky, a hibizományok fentartása mellett nyíltan láindszát tör.

Az agráriusok ószintén fogadják a szépséi beszámoló agrárprogramját, a mely első sorban a birtokpolitikára vonatkozik. Csakhogy pusztán azzal meg nem elégedhetnek. Nem elég a köz- és magánterhek könnyebbítése, nem elég u gazdasági egyedek teremtése, hanem az is szükséges és arra is töreküznük, hogy a köz- és magánterhek a jövőben ne legyenek kénytelenek ujból megszaporodni, az u és régi gazdasági egyedek pedig el ne pusztuljanak. És ezért az agrár-program másik főkövetelménye az értékesítés biztosítása, a mezőgazdaságnak a bármiféle nevezhető uzsorakodástól való megszabadítása, a termesztés tökéletesítése és a fogyasztóképesség növelése. Mivel pedig abban a meggyőződésben élünk, hogy mindez a követelésünk hazánk boldogulásának érdekében áll s eme követeléseinkkel semmiféle jogos érdeket nem sértünk, ennek a programnak, mint a jövő feladatainak, a megvalósítására minden jó magyar hazafii egész bátran fölteszülhatunk. *Ss. Z.*

iparszerűleg történik, vagy pedig a tilolt kender követelőre és szövőipari vállalatok részére eladásra kerül. Az utóbbi esetben a kikészített kenderostót a kereskedelmi forgalom részére alkalmas módon kell csomagolni. A kenderostót természetesen azonban az utóbbi időben mindszűrűben hallható az a panasz, hogy a termelőik a kendercsomag szelvére jó minőségű markokat tesznek, annak belsejébe pedig kevésbé értékes, rossz minőségű, vagy csak félig tisztított, piszkos, nedves markokat helyeznek. E mellett nagyon elterjedt a kenderostók körülben a csomagolásnál az elítélendő eljárás, miszerint a kenderostó csomoba kötés előtt kifésztik, hogy ezáltal tetszősebb legyen, ennek következtében azonban eben a legértékesebb szálak szenvednek, amiből a további feldolgozásnál tetemes kár származik.

Kendertermesztésünk jó hírnévnek biztosítása s a kereskedelem fellendítése érdekében nem elégséges a termelőszékhely a kendercsomagolás helyes módját megismertetni, hanem elkerülni a csomagolásnál olyan intézkedések, amelyek következtében a kender csomagolásnál a vévő felvezetésére alkalmas visszáslés lehetetlenül válik.

Oroszországnak néhány év előtt a kender és len csomagolása körül szintén hasonló visszáslés kezdett elharapodni, ami a kivitelre került árú hitélet erősen fenyegette. Az orosz kormány az alkalommal a kender- és lenfonal csomagolását rendeltetleg szabályozta és szigorú felügyelet alá helyezte. Nálunk is szükséges volna a kenderostályozás és csomagolást a hazai viszonyoknak megfelelő egyszerű feltételek mellett szabályozni. Amennyiben ilyen szabályzat betartását rendeltetül onto kötelező tenni nem lehetne, a szabályzatnak oly módon volna lehatárolnia törvényi szeretű, hogy kendertermesztő vidékek gócpontjában hatóság ellenőrzés alatt kenderostályok rendezőstítnének, amelyek csak a szabályzatnak megfelelően osztályozták és csomagolt kender bocsájtják. Ez az eljárás a vásáron megjelölt vévőt biztosítaná visszásléssekből származó családok ellen s lassanként az a csomagolási szabályzat általános elterjedését mert a termelőszékhelyen közzéteszték, hogy vévőkre csak a szabályzat intézkedéseinek betartása mellett számíthatnak.

A kender osztályozásának és csomagolásának kenderostályok kapcsolatos szabályozása a kikészített főlgyártmány értékelését is előmozdítaná, mert anélkül, hogy a kenderanyag egy kézen összpontositánék, megfelelő verseny ébrentartása mellett a vévőknek módjában állana szükségletük kevés fáradsággal biztosítani, ami az értékesítés szempontjából kétszertelenül csak előnyös.

Amint már fennebb említettém, a nyers kenderkőr természeténél előforduló hibás eljárások kérdésével e cikk keretében részletezem nem foglalkozhatom, mindazáltal mégis röviden ki akarok terjeszteni magának a nyers kenderkőr előállításának megjavítására irányuló intézkedésekre, minthogy ilyenek kétszertelenül szintén szükségesek.

Az utóbbi időben a kendertermesztésnek megjelent több népszerű munkák bizonyára szívesen hivatkoznak járulni a kendertermesztés helyes eljárásainak ismeretéhez, mindazáltal ezek nem pótolják a gyakorlati ismeret-terjesztést, amely épen e téren leggyorsabban vezet célhoz.

Ez idő szerint sem a gazdasági tanintézetek, sem a földművelésügyi minisztertervezetnek kender, ami érthető, azoknál az intézkedések, amelyek kendertermesztő vidékektől távol, a nyers kenderkőr sem feldolgozni, sem értékesíteni nem képesek; elmulasztathatatlannal szükséges volna azonban, hogy legalább azok a földművelés-iskolák, amelyek a kendertermesztő vidékek közelébe esnek s e vidék fölött fogadják be, legalább annyit kender természetének,

hogy a felmerülő munkálatokat a növénydekek gyakorlatilag elsajátíthassák.

Azonkívül kívánatos lenne valamelyik földművelés-iskolák kapcsolatában, vagy esetleg külön mintá-kendertelepet felállítani, ahol egyrészt a kendertermesztés érdekében szükséges kísérletek történhetnének és kender vetőmag volna termeszthető, másrészt pedig gyakorlati tanfolyamok rendezésével módot lehet nyújtani a kendertermesztés körüli helyes eljárások, a kenderoztatás, törés, tilálás, csomózás helyes műveletének elsajátítására.

A kendertermesztés megjavítása továbbá közvetlen támogatásra is szorul vetőmagkiosztás utján. Sok helyen ugyanis az u. n. t. t. kender termeszti, amely ugyan hitvány rost ad és csekély hozammal fizet; ennek kiszorítása érdekében ilyen helyekre megfelelő módozatok mellett bácskai vagy olasz kendervetőmag volna kiosztandó.

Végül a kendertermesztés és értékesítés fellendítéséhez nagy mértékben hozzájárulna, ha a helyi termelésnek kellő támogatást élvezne. Ez idő szerint a nyers kender és a főlgyártmány, valamint a kendercok teljesen vámtmentesen hozható be a monarchiába, a minék az a következménye, hogy Szerbiából, Romániából a rossz minőségű, de tisztán vizen áztatolt kender, nemkülönben Oroszországból a zódszínű törékeny, de jó kellet és csomagolt áru szállja a mi terményünk.

A vámtarifik revíziója alkalommal a kender várn védelmének biztosításáról is gondoskodni kellene.

Károly Reesz.

BAROMFITENYÉSZTÉS.

Rovatvezető: Hreblyay Emil.

A gazdasági tyúk.

Az utolsó 10 év alatt lapokban s szakfolyóiratokban gyakorta volt emlegetve a gazdasági tyúk. S az elfoglaltanul szemlélőknek méltán feltűnt, hogy az aprótejtű magyar tyúkot úgy állították oda, mint egy oly jelenséget, amely fölött rövidesen napirendre ténnek. A fájóváltat pilműh, a langshan le fogja szorítani a magyar tyúkot. Ez volt a jelszó. S e tért annyira feszítelmény igazgatt, hogy ha az általános munkája oly rohamosan mehetett volna, mint maga a kívánság, úgy a magyar tyúk csak imitt-amott lenne található.

Távol állt tőlem azt hangoztatni, hogy úgy van jól, ahogy van. Mert hogy a folyton betenyésztésben tartott baromfitenyésztésünk más képet tárna élénk, ha a tenyésztés törvényeinek csak elemi szabályai figyelembe lévők volna tartva, az késztélen. A grege szervezete s a nagy halandóság, a baromfitenyésztési pusztítása szoros összefüggésben áll az általános szaporítási methodussal, mely a tenyésztési minőséget nem is érdemelni meg.

A magyar tyúkfélével úgy vagyunk, mint a magyar fajta marhával. Elvártuk azoktól, hogy ne legyen semmi igényük, de azért papírosan szeretjük párhuzamba állítani a nyugatit, a nagy mélyet, a több évet, a Perdit, nem csak az a kérdés, hogy a piacpon melykért fizetnek többet, hanem hogy a gazdának melyek mennyibe kerül?

Nem 1-2 évi, hanem évtizedes tapasztalat után határozottan merem mondani, hogy a tisztavérben való tenyésztésre egy a pilműh, mint a langshanoké oly költséges, hogy általánosan nem lehet az. Perdit, még Alfordón teszték figyelemmel kísérni s megfogózdni szavaim valódiságáról. Azzal a nagy testtel nem szeretnek a tarlón mozogni, keresgélnek, hanem annál szívesebben az árnyas udvarban pihenni, zsákból való etetésért lesekedni.

Az állattenyésztés terén ma már mind határozottabb formában nyilvánvaló, hogy ne

csak a külső, hanem a belső értékes tulajdonságokat is respektálják. Ily tulajdonság a mi magyar tyúkjainkál az ürügyes, életrevalóság, mely a táplálékának megkeresésénél nyilvánvaló. Különösen a mi extenzív gazdasági viszonyaink között a nagy mély (értékesebb) erőn van szó, ez igen megfontolandó.

Természetes, hogy ez alapon nem volna szabad a másik szélessége csapni, s azt állítani, hogy a magyar baromfitnek nincs szükség a zsákból való etetésre. Ennek következménye azután, hogy egyes külföldi piacokon kezdők lesznek a „magyar baromfit”. Igen tanácsos lesz, ha egy-egy magyar tyúk tudomásul veszi, s iparkodnék mentő bőrgimnáziumot létesíteni, hanem diavas javira kerülénke a világpiacon nemcsak huncogásunkra, hanem anyagi javunkra.

S ha a teendők sorozatát mérlegeltem, azt hiszem, erre azt kell mondanunk, hogy ez igen sürős teendő.

S ha nem fontosabb, de közel áll ama irány jelenségekhez, midőn a magyar tyúkok nemcsak kacsák által keresetve lesznek. Ez a célra kiadott összeg megfelelő helyeken hasznos befektetés, de csak egy bizonyos határig, s nevezetesen addig, míg az állományunk nem veszt nagyobb fokú elnehezedségre. E pontnál a hazai viszonyok mérlegelése mellett a 2-3 kereszteszettel megállapodhatunk a külsőt érintő pretenzióknak.

Sokkal fontosabb a belső tulajdonságok előtérbe állítása; és pedig: *tojóképesség, annak száma, nagysága s színe, a csirke fejlődése, s a hus ize.*

Sajnos, hogy eziged oly nagyobb szabású s feltétlen megbízható kísérlet összehasonlítás tananyagának hiányosnak a magyar tyúkról, mint a minőt méltán megérdemelnék. Annyit tudok, hogy gondos gazdaszónokok egyszerűen az éber megfigyelés alapján a jó tojók évről-évre való kiválasztása s megahyagása folytán érdemleges eredményt tudtak elérni. Emre jelenséghez azonban inkább kivétel, s általánosítgatban nem tapasztalhatók; amellyé inkább az írást tartás, melyben a magyar parasztyúk részéül, a tojósözamra, annak fokozására nemcsak, hogy nem vezet, hanem igenis az ellenkezőjére. Ennek dacára nem kell tartanunk a hanyatlástól. Sőt amióta a kis szellességű az ó pár sertesével a vész folyón oly páros járt, még jobban meg tudja hűsülni a baromfit, tanyákon megfordulva látjuk, hogy beengedik a házba, hol a bubos állandó ernye melegt ad. Van is aztán korai tojás, csakhogy nem sokig tart, hamar abba hagyja, a gazdaszónny nagy szomorúságra. Ismerve annak a tojóképességnek nagy jelentőségét, így a kis család körében, mint az állam háztartásában, az „uti cifra, házi rossz” helyett azokat favorizálom, amelyek a hivatásunk jobban megértését feltélik. S azt hiszem nyomon vagyunk. A tojás hozam a mult évhez képest kb. 25-30%-al kedvezőbb. Az állatok nem szenvednek sem gregarizálásban, sem difterianban, nem álálkodnak az ajtó körül, a csirke fejlődése elég gyors, a hus izetes. Mérlegen, távolról sem oly nehezek mint a pilműh vagy langshanok, de a terített asztalon is nem kevésbé megízelték. S azt hiszem Takarmányozást illetően pedig kevésbé gondot okoznak a gazdaszónnyoknak. Nem merem azt mondani, hogy a tyúkfélése a nagy pilműh s langshanokat teljesen leszorítja a jövőben, de tanyai gazdaságokban méltán fog helyet követelni magának. Nem másról van itt szó, mint a magyar tyúk s a hűvön (olasz) kereszteszettel. Bő tojók a tojás nagyságát, nagy tojók szellességét. Kár, hogy a tojások színe nem sárga hanem fehér. Ha ez utóbbin s néméleg a testnagyságon segíteni lehet, úgy előltünk áll a gazdasági tyúk, mely bátran megjárja helyét s kijárja az igazgóság kritikát.

1895-ben Szalay János volt állattenyésztési felügyelő a népies baromfitenyésztés fellendítése ügyében a Mezőgazdasági Szemlében

ugyanak hozgatja a magyar tulajfajk némesítését. Ezen említett körölményben egy statisztikai összehállással szolgál, melyben azonban a lívornói tyúk nem foglalja el azt a helyet, melyet szerinte megérdemel. A mi tapasztalaink sokkal kedvezőbbek, úgy, hogy mi, kik a lívornóval foglalkozunk, hátrözöttan merünk állítani, hogy a gazdasági tyúk létesítéséhez ezek fontos szerepe vannak hivatva. Még nagyobb lenne jelentőségük, ha a *lédó* és a *cőr* s ezzel egyetemben a *test* nem lenne oly *inert sarga színi*, mint a *minó*. De hát a plimutok nem sarga-e és mégis el van fogadva keresztelési czédokra, s az ország bizonyos kerületeiben lehet, hogy megfelelő is. Nagy állatlanságban azonban a fűrész, takarmányokat a földön megkezeső tyúkfajtszagra van szükség, minő a magyar fajta tyúk. Ismétlem, hogy ez a gazdasági tyúk kritériuma, e nélkül, ha hatványozott mértékben bírnának is más jó tulajdonsággal, a népies köztenyésztésben általános jelentőséggel nem bírnak. Amennyelg mint tenyésztányozót értéksítvén megálljuk a kalkulácunkat, de a több piaczi értéksítés-nem! Amál nekki. Amennyelg nem az a baromfi lesz forgalmiba hozva, mely ezt a takarmányt is értékesíti, amely különben a gazdára elővont volna, hanem a szakból, tehát pénzt cserélt fáradság s rizikóval.

A jelenlegi baromfi-tenyésztési felügyelőség érdeme, hogy az amatőr tenyésztőket hajlamosabbá s passzívokká megkezeső hagyta. Azt mondván halgatlagon ezáltal, hogy *ez priád úgy; viszont a köztenyésztés kérdési a helyes, az élet követelményének megfelelőbb irányba terelte*. Nem kételkedünk benne, hogy a dilettánsok, kiknek a külső szempont, nagyság imponál, még sokáig nem fognak tudni elég beleugyodni, *hová a gazdasági-tenyésztés nagyrészt a sz mondatlagon tért és a díszítésből felett*. Azok az évenkénti miókák a baromfi-tenyésztésből azt igazolják, hogy a népies tenyésztés nem haladt lehetetlen téren. Természetesen, hogy a haladó kör kívánalmával szemlélni kell, mert eleinte a világpiaconról leszorítatásunk nincs kizárva, ami nagy szerencsétlenség lenne. De a fejlesztés fokozatos legyen annak taglalásával: Mit, mikor s hogyan!

Gravelsky Miklós.

ÁLLATEGÉSZSÉGÜGY.

Rovavetvő: Dr. Hutjra Ferencz.

A marhakereskedés egyesés szabályozása Badenben.

A badeni gazdasági tanácsnak egyik utóbbi ülésén elhatározák, hogy felirnak a kormányhoz, miszerint a szarvasmarhavásárlásnál az adás-érvény elősúly szerint bonnyoltás-sék le és a vásárlórendszert szabályozokban megállapítások, hogy az árak mindentűgy egyetemesen elősúly szerint jegyztesenek el.

Ezen kívánalmak egyokoldásban többek között felelünk, hogy a gazdák leginkább a marhakereskedelemben játszák ki, igen gyakran a kereskedők. Sok helyen némes állat-mérleg, melyen eladáskor a súly pontosan meghatározható volna, másrésztől a kisebb gazdák közül egyesek rosszul felgottat-érvény még mindig idegenkednek ezen elő-ábrástól. Kétségetelennül a marhák árának az elősúly szerint való megállapítása a vágómarhákra nézve, hol sok különféle faktor, fajta, nagyság, kor, tápláltság stb. is ígyletben veendő, némi nehézséggel jár és sokan az érdekelteket köz- lőssel azt mint koros beavatkazást hevesen ellen-zi fogják; mindazonáltal az elősúly pontos megállapítása bizonyára a marhák árának alap- pontja fogja nyújtani az állat értékeinek további elbírálásánál. Ezért a gazdasági tanács az ősz- zese vásártartó községeket merleget felatlás- tása akarja kötelezni. Több község, melyek- ben egy időben van a vásár, egy közös mér-

leget is szerethetne be, melyet alkalmilag az egyik községből a másikba szállítanak.

A marhavásárlókra elért áraknak megbíz- ható és pártalan jegyzése bizonyára nagy fontossággal bír az állatkereskedelemben. Ezért a gazdasági tanács azt is ajánlja, hogy legalább nagyobb, a vásárokon megbízható szakemberekből, a községbeli gazdálkodás- nés közből, az előválasztókból, a kereskedők és mézásokor megbízott képviselőiből, állandó jellegű bizottság volna szervezendő, melyek részben hivatalos adatok felhasználásával az árakat jegyeznék, de e mellett más irányban és a vásártartó intézmények fejlesztésére és ja- vitására vonatkozó konkrét indítványokkal foglalkoznának.

Végül a gazdasági tanács felkéri a kor- mányt annak egyesítés és szabot/meghatáro- zására, hogy mit kelljen "vágosuly" alatt érteni. Miután eddig egyes vidékeken a mézásokor különböző részeket vontaak le, mely levonások a gazdákra nézve károsdással járnak, másutt a városok szabályrendeletileg helyenként külön- bözöketben rendezték ezen ügyet, úgy, hogy most már kívánatosnak látszik ezen ügy meg- felelő végleges szabályozása.

A felvetett kérdéseket a badeni helygii miniszterium most tárgyalja és előreláthatólag mindezen kérdések csakhamar kedvező elinté- zést fognak nyerni.

Zimmermann Agoston.

A német hadsereg loállomány.

Németország az 1899. évben 118,796 lovat importált, egyenként 747 márká értékkel; a kivitel 9591 darabot tett ki egyenként 1083 márká értékkel. Dr. Goldbeck adatai szerinti (Zucht und Remontierung der Militärpferde.* Berlin. 1901.) német hadsereg lözszegekéle éven- ként Poroszországban 9000, Bjurporoszország- ban 1200, Szászországban 800, Württembergben 500 darab lo vágis összesen átlag 11,500 lo, melyeket Németországban kell vásárolni. Mozgás- tás esetén további felmilloió lóra volna szükség.

A német tenyészők általánosban panaszo- dnak, hogy nem képesek az eddig megszab- tott 830 márká átlagos ártért megfelelő loá- háróméves pótlókat szállítani. Észak-Porosz- országba nézve a minimumnak 1000 márká, Hannoverre nézve 1140 márká mondja *Soldat* widgirdo-i birtokos. Miután a pót-lo árának na- gyobb emelésére egyelőre Németországban kiállítás alig lehet, a lözszegeköt a katonalovak tenyészésével felhagynak és a jövedelmesebb néhezbe fogják, gyorsabban fejlődő fajta- ká. A tenyészirány megváltoztatása azonban nem megy oly gyorsan, máról-hol- napra, bár a szövetséges Oroszország neszét veve ezen állapotnak, aránylag olcsó pénzén összevásárolta a lo állományt, melytől a kisebb tenyészők, anélkül is más anyagot ki- vánnak beszerezni, szabadulni akartak.

A hadügyminiszter, Gieseler, a par- lamentben is szórtette a német lözszegeköt újabb, rohamos hanyatlását és a lörák eme- lését indítványozta. Eddig takarékosági szem- pontból ezredenként 4 loval szellettek ki az elő- irányzattal kevesebbet, az állomány tehát nem lett tökéletesen felirfivité. Másrésztől a train ki- zárolg kielejtezett hátas és túróvonalak ka- pot. Nyilvánvaló, hogy ezen sejtetes anyag- tól nem lehetett szor néhez munkát ki- vánni, mely a nagyobb hadgyakorlatok al- kalmálal reádj hármálk. Ezeknek tekintete vételeivel az idei költségvetésben a pótlókat átlagos ártól 900 márkára emeltek fel és kiállítás van reá, hogy némokora ezen összeget 100 márkáig növelik.

Az eddig fókuszos emelése mellett a tul- kevesésk tartott eddiget vámot (ellenkét 20 márká) szintén feljárnak szárdokoznak és ez által is védeni akarják saját lözszegekötüket a kereskedők által nagyban töött importállással szemben.

Hoffmann tanár a német lözszegeköt egy akara elősegíteni, hogy a mostani könnyebb, szilárdabb szerveztű lovak mellett nehezebb lovakat is akar vásároltatni a katonaság részére, melyek szerinte ugyanannyi energiát kifejleszté- re képesek már kéteves korukban, mint az eddig vásárolt hároméves lovak. A lözszegeköt tehát kevesebb rizikóval dolgozik, mert lovak már kéteves korukban tudhat. Természetesen könnyű háts lovaknak nem alkalmasak, hanem tüzer lovaknak és szekerek elé igen jól beválnak. Goldbeck nem osztja Hoffmann nézetét, mert katonáknál mindig és első sorban az egyes manőverek gyors kivitelén mulik az egész operáció sikere; egy lassan haladó egész tüzer- zezedél felér egy gyorsan, fűrén mozgó, úgy- sene elhelyezhető tüzer-átog. A német-francia háború, újabbán a dél-afrikai háború és sok hadgyakorlat mind azt bizonyították, hogy a katoná- lónak a kevésbéenyűség mellett a gyorsaság az első kelteke. Csak el kell képzélni, hogy egy nehezebb, puhább, lasabb szerveztű lo- milyen takarmányban és ápolást igényel egy szilárd loval szemben; az ilyen ápolást pedig katonáknál különösen mozgósítás esetén nem nyújthatják.

A tenyészirány megváltoztatása helyett újabbat töneben utalnak arra, a már nálunk Ausztria-Magyarországban bevált lo-kölesző- intézményre, mely szerint negyedévi idomítás után a pótlókat megbízható polgári állás- tembernek adják ki használatra végett, hogy aztán kellé legyen, gyakorlatok, mozgósítás esetén ismét bevonják. A német hadgüi kormány most tárgyal ezen ügy felett és minden való- színűség szerint némokora kísérletet fog tenni ezen irányban is loányagynak javítása czéljából.

Zimmermann Agoston.

GAZDASÁGI VEYGTAN.

Rovavetvő: Dr. Liebermann Leo.

Ártalmas- és arzentartalmu superfoszfát?

A *Kiutleok** ezidei évfolyama 35. számban *Hagyomány* Ferencz ur tollából egy köz- lemény jelent meg, melyben az angol sörhíma- stókkal is foglalkozik. Miután e réven lapunk olvasói is értesültek erről; talán nem lesz ér- dektelen, ha A. Stüiter* a königsbergi egyetem tanárának fenti szám alatt megjelent közleményét, melyben szintén a kérdéssel foglalkozik, ismer- tessen.

Ha a készítés gyártásánál arzentartalmu pyritet használnak az arzen egy rész beelekelit a készítésbe s az ilyen készissal gyártott super- foszfát szintén arzentartalmu lesz. A super- foszfátok legfeljebb 0'05%, de többnyire csak 0'01—0'02% arzent tartalmaznak.

Ha 1 hektáron 4 q. superfoszfát szórunk ki, egy évvel, ha a legmagasabb arzentartalmat vesszük figyelembe, 200 gramm arzent jut- tunk a talajba, s pedig azon vegyülete állak- jában, mely arzenperoxyidnak nevezetik (As₂O₃).

A mult évben Manchesterben sör élesztő után nagyobb számban haltak el emberek arzen- mérgezés következtében. Már most a sörözök az állítottak: Az arzen a superfoszfátok kerüli a szántóföldre, az árpa felvételénél a talajba került és onnan a sörbe. Mások pedig azt mondják: hogy a szőlőzökor (kriumphüzkör, deztre) melyet Angliában nagy mennyiségben adnak a söréhez, arzentartalmu kénsával ké- szült. Végre felmerült az a nézet is, hogy talán a *komló* a paraziták továbbtartására arzenveg- yülékkel hintettek be. Anglia mezőgazdasági és orvosi szaklapjaiban főleg azon a máltán vitaközvető burzón, vajjon *superfoszfát*, a megelőzőleg változó módon, mérgetek-e meg a

* Ist ein Gehalt an Arsen im Superphosphat schädlich? von Gr. A. Stüiter. Deutsche Land- wirtschaftliche Presse XXVII. Jahrgang Heft 9. am 2. Februar 1901.

sórt s Angliában felszították zsebet, mondaná el erre vonatkozólag saját észrevételt.

Mindenekelőtt az tűnik fel, hogy nem hallottunk már régebben ilyen mérgezésekről, miután arzenátartalmú szuperfoszfátok már évtizedek óta vannak használatban. Másrészt pedig feltűnik az, hogy az angol sörözők nézete szerint éppen csak az *érpa* lenne képtes a talajból az arzént felvenni; miért nem jut a szuperfoszfátból az arzén a buza vagy a rozs lisztjébe is?

Az eddigi tapasztalatok alapján fel kell tételeznünk, hogy minden növény *oldható* arzénvegyületekkel van megterhelve. Másrészt és munkatársai tapasztalatokban tenyésztett növényeken állapították meg, hogy ha a tőpódat csak 0,0001%-os arzént tartalmazó (arzenásvas alakjában) már mérhető növekedési zavarok állottak be a legkülönbözőbb növényfajoknál. *Szilvasza* jobban végezt kísérleteit a tőpódat arzenátartalmú 0,00019%-os (arzenásvas alakjában) s ez a mennyiség a növények növekedését észrevehetően megzavarta. Ha azonban az arzént arzenásvas alakjában juttatták vízbe oldhatban a növényeknek, ezeket csak 0,0149%-os oldat mérte meg.

Egészen más képet alakul a dolog, hogyha a növényeket nem mint az eddig említett kísérletek történt, vízben, hanem talajban növesztjük. A különösen mérges hatás arzenásvas *Kinig* végezt kísérleteket az azt tapasztalta, hogy a növényzetet káros hatás akkor volt észlelhető, hogyha homoktalaj 0,025%-nál több, meszes vagy agyagos talaj 0,05%-nál több arzenásvast tartalmaztak.

Kétséget sem szorvok, hogy az adott arzénvegyület a talaj vízbeni oldhatóságát majdnem oldhatatlanná vegyületé alakította át; az oldhatatlan vegyületet a növény nem veszi fel, ez okból mérges hatást nem fejt ki. Az eddigi tapasztalatok alapján mindenféle talajon 0,025%-nyi arzenátartalmú ártalmatlannak kell tartanunk.

Már mostan arra a kérdésre kell megfontolnunk, hogy szuperfoszfát trágyázva elerjük-e valaha megközelítőleg az angol felszaporodást a talajban fenn létező mennyiségben.

Előzőleg említettem, hogy bizonyos körülmények között a szuperfoszfátalé 200 gramm arzént hozunk 1 hektár talajra. Ha a víz mennyisége arzenátartalmú hatása volna, ismételt szuperfoszfáttrágyázásnál annak ártalmas hatása növényeinknek mutatkozik. Nem áll ez az eszt, mert a növényeket foszforvasigényes talajon a szuperfoszfát megjavítja. A terméshozam emelkedik, ami nem következhet be az esetben, ha a szuperfoszfát arzenátartalmú mérgező hatást volna képes kifejteni.

E tekintetben kiváló érdekességük a rotharstadi angol kísérlet birtokom most már 49 éven keresztül folytatott kísérletek, melyeket *Laves* és *Gilbert* végeztek. Ott a talaj egy részét évente 40 kg. szuperfoszfátalé trágyázták meg hektáronként s ugyanezen a talajon 49 éven keresztül szakadatlannal ártalmat természetkez.

A *Laves* és *Gilbert* által elért terméshozamokat összehasonlítva, nem találjuk a szuperfoszfátban lévő arzén ártalmas hatását.

Megfontalom ugyan, hogy a bizonyítás hiányos, mert nem tudom megmondani, hogy az említett angol kísérletezők által használt szuperfoszfát mennyi arzént tartalmazott, hogy volt-e benne egyáltalán arzén, azt senkinek fogja kötségsérvani, aki ismeri a kénásvágytatás szolgáltató nyersanyagok tulajdonságait. Bármilyen eredetű kereskedelmi szuperfoszfátvizsgálatnál az arzén mindig kimutatható.

Felvetsem azt az esetet, hogy 4 q. szuperfoszfátalé éventekint 200 gramm arzént adok 1 hektárra s a következő kérdésre készülok feleletet adni: *Hány %-al szaporított talajunk arzenátartalmát egy és — hogy a megelőző példára visszatérünk — 49 év alatt?* Elérjük-e szinténálunknál megközelítőleg az esetleg megengedhető maximum számot, mely kísérletileg 0,025%-nek találtott.

E számítás kivételhez szükséges mindenkélt azt tudnunk, hogy minő súlyú 1 hektár talaj 25 cm. mélységig, vagy esetleg annak egy négyzetméterre. Feltehetjük azt, hogy egy köbméter talaj súlyja 200—2500 kilogramm. 25 cm. mélység mellett a mivelt talajunk egy négyzetméterre 500—625 kg. súlyu lesz. Hogy 1 talaj %-os arzenátartalmú lehetőleg nagyra keltehetőssük, válasszuk az 500-at. Most pedig ki számíthatjuk a %-ot. Ha 10,000 négyzetméterre 200 gramm arzént adunk, akkor egy négyzetméterre 25 cm. mélységig 0,02 gramm arzén esik. Ez okból a kérdéses talaj 500 kg.-jában 0,02 gramm arzént tartalmaz, azaz a kérdéses szántás vagy a talaj egyharmadára következtében a szuperfoszfátot, illetőleg a benne lévő arzént az egész szántási mélységig egyenletesen eloszlik. Ha 500 kg. talaj által 0,02 gramm arzént tartalmaz, akkor ez %-ban kiszámítva 0,00004 %-nak felel meg.

Ha ugyanazon talajba 50 éven át évente 200 gramm arzént adunk, akkor a számított %-tartalom 0,0002%-ra emelkednék s csak 5000 év múlva érné el az esetleg megengedhető 0,02%-os arzenátartalmat. Ez alkalommal azonban feltételeztük azt, ami nem következhet be, hogy a talajba jutott arzénből nem tűnik el semmi sem. Az arzén vegyületét is megjelölhetünk bizonyos illékony, mérges szervesanyagok jelenlétében könnyőn illó arzénhidrogénné alakulhat az, nagyon valószínű, hogy a talajba jutott arzén nagyobb részbe a humusz behatására egy év leforgása alatt ismét eltűnik.

Az összes megfontolások egybevetve arra az eredményre jutunk, hogy az arzén jelenléte a szuperfoszfátokban teljesen ártalmatlan. Az angol sörözők kétséget sem okoznak az említett álláspontot megmagyarázólag más okok kerésé-
Közl.: *Windsch Rikárd.*

VEGYESEK.

Mel számonk tartalma:

A jövő feladatai.....	1395
Növénytermesztés.....	Oldal
Kendertermesztési viszonyaink mostohaaságának okai és orvoslása.....	1396
Gazdasági tyúk.....	1397
Állategészségügy.....	1398
A marhakereskedés egysége szabályozása Budaben.....	1398
A német hárszergő kölönvénye.....	1398
Gazdasági vegytan.....	1399
Ártalmatlan az arzenátartalmú szuperfoszfát?.....	1399
Vegyesek.....	1399
Kereskedelem, közlekedés.....	1400
Szerkesztői értekezések.....	1401

Kínvezés. A földművelésügyi miniszter *Gróber* Emil és *Barna* Balázs magyarórárdi gazdasági akadémiai tanácsadókat ugyancsak minőségben további két év tartalmára, jogláti beosztásuk értelménél hágyrása mellett kinevezte.

Gazdasági tudósítók. A földművelésügyi miniszter *Hellönböth* Gyula nagy-bajomi lakost Szilagy vármegye Somogy, *Stern* Lajos patyapalánt lakost pedig Somogy vármegye szigetvári járásra nézve a gazdasági tudósítói tiszttel bíztá meg.

Katonák szabadságolása az aratás idejére. Annak idején hírt adtunk arról a mozgalomról, amelyet az Erdélyi Gazdasági Egylet az egész magyar közvélemény támogatása mellett kifejtett a katonák aratás idejére való szabadságolása tárgyában. A mozgalomnak volt is eredménye, mert a honvédelmi miniszter, egyetérve a közös hadügyminiszterrel, elrendelte, hogy a jövő évtől kezdve az aratási idő alkalmával augusztus hó 1-től bezárolag 15-ig azok a katonák, akik szabadságért jelentkeznek, szabadságolassanak. A miniszter rendeletében kimerítő utasítást ad a szabadságolással kövendő eljárásra nézve. A viselkedés megjelölésénél a szabadságolt katonáknak a községüknek kell bizonyítaniok, hogy szabadság idejére

jüket az aratással töltötték. Üdvös dolog ez, az azonban, hogy a szabadságolás idejét augusztus 1-től 15-ig szabták meg, a mi zánák gazdasági érdekeinknek nem felelt meg. Nálunk augusztusban nagyrészt vége van az aratásnak, de még az északi vidékeken is legfeljebb július közepén megkezdte az aratást. Ennek az időnek a keretében kellene tehát a szabadságolás idejét beilleszteni. A katonai körök, akik magat az üdvös eszmét elfogadták, bizonyára nem fognak idegenkedni a megoldás lyéten módosításától, ami is inkább, mert szerintünk a katonák juttatás szabadságolása semmivel sem utkosztja az nézőségüket, mint az augusztusi szabadságolása.

Vidéki gazdasági kiállítások. Lelkes ünnepségek keretében a kormányzat legfőbb intézője a kereskedelemi miniszter és a környék intelligenciájának jelenlétében nyitották meg a hó 25-én a *Máramaros-ságteli* mezőgazdasági és iparkiállítását. Fontos ez a kiállítás az ország em exponált vidékén s fontos az is, hogy a kormányzat maga győződik meg e vidék gazdasági és ipari fejlettségéről s levonja annak tudatát, miként kell egy ilyen helyet a gazdasági és ipari felüldetés útjára terelni. A kiállítás fényes tanúviszony aról, hogy e vidék gazdaságiadalmi szervezete a haladás útján van, az a sok szép munka, amit Máramaros és a közeli megyék e helyen produkáltak a jövő biztos haladásának útja.

A *keskeméti kiállítás* 25-én este zárták be. Ugy volt, hogy meghosszabbították, de mivel a kereskedelemiügyi miniszter abbéli teretvől, hogy meglátogatta a kiállítást, elállt, a rendezőség lemondott arról. A rendezőség így is azonban megmaradt a kiállításban, az orkényi székért, amelyet a kiállítás nyújtott. Helyi jellegű elérté azt, hogy a vidék gazdasági és főleg kisgazdái sokat tanultak ott minden irányban. Ami a kiállítás anyagát sikerrel ilette, arról nincs tudomásunk, de az hiszünk, hogy ebben sem lehet panasz, mert hisz a kiállításnak két hét alatt 30 ezer látogatója volt.

A *székelyi kiállítás* is egyre naggyobban érdekezik. A megyei gazdasági egyesületi titkári hivatalba folytonosan érkeznek a bejelentések nemcsak hazai, hanem még külföldi czegekeltől is. A kiállítás gépésorpojta a mezőgazdasági gépjár legújabb vívmányait fogja bemutatni. Mintegy 1500—1600 négyzetméternyi területet foglalnak el a gépjárgár. Érdekes része lesz a kiállításnak a helyemtenyészési csoport is, melyet a székelyi helyemtenyészési felügyelőnek rendez.

Európai és amerikai szőlővessző és szőlő-ojtványkészlet bejelentése. Hogy a szőlővesszők és szőlőojtványok eladása a termelőknek megkönyvültessek s hogy azok, akik akar Európán, az amerikai szőlővesszőket, akik szőlőojtványokat vásárolni kívánnak, a legelőbb készletekről idejekorán tájékozást nyerhesse, úgy mint az előző években, a folyó év őszén is mind az európai, mind az amerikai fajtájú szőlővessző, mind a szőlőojtvány-készletekről hirdetés fog kibocsátást. Mindazon szőlőbirtokok tehát, akik szőlővessző és szőlőojtványok eladására kívánnak, legyenek tekintettel a bejelentésben megjelölt eladó európai és amerikai szőlővesszőkkel vagy szőlőojtványokkal rendelkeznek és azok eladása tekintetében az említett üzletközösközöknek magukat alávetni hajlandók, hogy készleteiket, fajtá, minőségét (sima vagy gyökeres vesszők, ojtványoknál az amely és a real ojtott növény fajtá) és mennyiségét szerint a termelői hely (vármegye, tekintetvesül- és postaalomás) az ezrenkénti eladási árak megjelölésével, azon kerület szőlőszeti és borászati felügyelőjéhez, amely kerületbe a vesszők, illetőleg az ojtványok termelési helye tartozik, lehetőleg mielőbb, de legkésőbb a f. évi szeptember hó 20-ajg jelentésk be.

A **makói baromfikállítás** szeptember 1-én nyit meg és 5-ig tart. A kiállítás legközzésszára megemlégtük, hogy a makói baromfikállításban nemcsak fajta baromfitörzsek lesznek

kapható, mivel a kiállított tenyészanyag vásárlás alá egybekötve. *Lanopán, plümet és keskenyű hűfőher tyúkok* darabonként 10 koronáért, ez utóbbi 5 koronáért, *pekingi kacsák* 10 koronáért, *emlenk udak* és bronz pulykák 20 koronáért vásárolni kaphatók. Ezenkívül hűdának, brámák, olasz tyúkók is kaphatók darabonként 10—15 koronáért. Előjegyzéseket elfogad *Hrebay* Emil rendező, *Makó* kálitász.

Pályázat. A topolnazi vinczellérséki igazgatóság 1902. évi január hó 1-től kezdődő egyéves tanfolyamra pályázatot hirdet. *Felvételei kötelek:* 1. Legalább 16 éves életkorú bűtléséről szóló keresztlevele (vagy tanakönyve).

2. Magyarul írt és olvasni tudó igazolt iskolai bizonyítvány. 3. Ép erős, a munkára alkalmas testalkatról tanusodó orvosi bizonyítvány. 4. Fedhetetlen előéletéről közösi erkölcsi bizonyítvány. 5. Szülői, vagy gyámi beleegyezés, illetve nyilatkozat, hogy a tanulót évközben pályájától nem idegenítették és az iskolából ki nem veszik. Felmondványok a földművelésügyi miniszterhivatal, címzve legkésőbb november hó 1-én topolnazi vinczellérséki igazgatóságának beküldendők.

Beiratások az állatorvosi főiskolán. A budapesti állatorvosi főiskolán a beiratkozások az 1901/1902. tanévben szeptember 1—8-ig bezárólag fognak megtartani. Szeptember hó 9—15-ig a beiratkozást irásbeli kérvényre a tanártestület, ezen időn túl pedig október hó 1-ig a földművelésügyi miniszter engedélyezi. A beiratkozás ezúttal kizárólag gimnáziumi vagy reáliskolai érteletti bizonyítvány alapján történhetik. Az állatorvosi tanfolyam négy évig tart, okleveles gazdaszok azonban, ha érteletti bizonyítványuk is van, három év alatt végezhetnek. A beiratási íj félévénként négy korona. Tanfolyamosság, vagy állami ösztöndíjra részesített folyamodó kérvények, érteletti bizonyítvány hiteles másolata, szegénységi és erkölcsi bizonyítvány csatolása mellett a földművelésügyi miniszterhez címzve a beiratkozás alkalmával a főiskola rektori hivatalában adandók be.

A magyar szőlő- és gyümölcsfelmérők szövete, mely fennállása első évében hazai emegesszőlőnek kilüföldön való értékesítést vette fel működése körébe — mint értesülünk — megkezdte tevékenységét és már eddig több kocsiaromány szőlőt vitt ki és értékesített a berlini piacon. Örvendetes jelenség, hogy a küldevények az előirt szállítási idő alatt és kifogástalan állapotban érkeztek Berlinbe. Az értékesítés is sikerrel járt, amennyiben az első küldevények fontja 22 pf., a későbbi már 23 és 24 pf. áronak keltek el, az első szállítmányból 36 fillér, a többiekből 38 fillér maradt kilogrammonként tisztán a termelőnek. Már ezen árak is körülbelül 6—8 fillérről magasabbak az itteni piacon jelenleg érvényben levő nagybani árnakal és remélhető, hogy a többi küldevényeket még jobb áron sikerül értékesíteni. De nem egyedül ezen bevételi többleten rejlik a szövetezket eredményes működése, mint inkább abban a körülményben, hogy a felkultidó chással szőlőnek a berlini piacot már is sikerült meghódítania és biztos kiltatás van rá, hogy legnagyobb

versenyterület, az olasz szőlő rövid időn belül ki fogja szorítani. A szövetezket az eddig elért eredmények felbuzdulva, működését szőleibb alapokra fogja fektetni és azon lesz, hogy a gazdákönzönség minél szeleibb rétege vegye igénybe szolgáltatást.

Pótlás. A *„Küetlek”* 65-ik, augusztus 21-iki számba a Nyomtervezési rovatban *„Az orosz talajajztalajosi vizsege lekövetelt hazai viszonyokra”* című cikkét alól írójának dr. *Sigmond Elek* urnak neve elmaradt, és ezzel pótlólag közlünk.

Magyar Thomasallak. 17—20% öszsophosphor., ebből kb. 80% citromsavban oldható, 75% porfinom. 80 kilogramm ingyen-zsában legelősből ajánl a kartellen kívül álló *Sdörnygyárak* központi irodája: Budapest, IX., Danudár-utca 25.

Megjelent az **„Országos Magyar Gazdasági Egyesület”** kiadásában *„Az Újfalvi Országos Üzleti Gyűléséről a „Küetlek”* számaiban az által kiintetett pályáim. Kétbába hat ábrával. Irtá: Wiener Moszkó. Egy hazai beltérjcs uradalom üzleti ágának jövedelmességére és az egyes üzleti ágak viszonyára vonatkozó részletes adatok ismertetése. 104 oldalas csinos könyv ára portóménes megküldés: 55 *frapér.* Megrendelések a kiadóhivatalba intézendők.

KERESKEDELEM, TÖZSDE.

Budapesti gabonátözsde.

(Guttmann és Wahl budapesti terménybizományi cég jelentése.)

Budapest, 1901. augusztus 24.

Az időjárás e hét elején még meleg, napos és száraz volt. Később azonban több helyen erősböz ivartúra áldottak be, amelyek nálunk is a kánésdési tytemes csökkenést vontak maguk után. A tengerivetes majdnem mindentül kiélegette fölajkú. Poroszországól a vesztény vilátozótt állást jelentik. Romániában a vesztény megküldött és 19 millió mm.-ra beállt, mból az exportnak 133 millió mm. fog rendelkezésre állani. A hoztak és árpa is kiélegető és a tengeri állandó nagyra sokat igény.

A külföldi piacokon a hangulat nyugodt volt, az árinványt inkább csökkenő és a forgalom tartósan gyenge maradt. Amerikában az árúfolyam csak mérsékelt hullámzások voltak köztve, melyek egyenlősből azonban mégis 1/4 c. visszaesést mutattak fel. A kivitel forgalom továbbra is jelentékeny, de úgy látszik tudják, hogy az exportkereslet is csak bizonyos határig terjed és így dacára a látható készletek tetemes csökkenésének, erős eladás hajlam mutatkozik. Az angol piacokon is nyugodt a hangulat és az árak csak abban bár, de visszaesnek. A francia piacokon hirtelen felmerült jelentések, miszerint a természetényen jobb a remélendő, így hirtelen ugyancsak csökkenés állott fel, mely továbbán ógy, mint lastban körülbelül 1 frankot tesz ki. A német piacokon is visszaesés volt az irányzat. A fogyasztás csak legszűkebb körű bevértátozásokra szorítottok és az árak 2 m. csökabak.

Nálunk az irányzat szab kivételével az összes értékekben csendes volt, a forgalom korlátozt maradt és az árak is csökkenetek.

Az üzleti forgalomról e héten a következőket jelenthetjük:

Buzsa a hét első felében javára irányvatu volt. Az üzemek folyán előidőzetet üzlet sznetet által vagonárny nagyobb mérvben kerültek össze és minthogy a tulajdonosok nem tudták eladni, így vagonárny az árak is 10—15 fillért vesztettek; később ezen ország kiltat megcsútt és habár a forgalom továbbra is gyenge és a hangulat csendes volt az árak változatlan maradtak. A forgalmat ama körülmény is megneghizte, hogy a malnok előre vásárlói és beérkező buzszeménységét átvételre vándig elválták. Így vagonárny inkább elhagyótlak. Az összes forgalom 100,000 m., a behozatal 207,000 métermetást tesz ki, melyből 12,000 m.m. ment tovább.

Árpa iránt e hét is, dacára a gyenge kiltatnak, csekély volt az érdeklődés; az export tetlen és csupán a fogyasztás és szállítási célzokra volt mérsékelt forgalom. Az árak így alig tartottak és 10 fillérg csökkennek. Minőség szerint 13—1330 koronát jeleztek budapesti parizásra és 1350 koronát hárzban bíra helyben. Nyári szárazságot ugyancsak el vannak hagyóva és alig voltak forgalomban. Nagy-Károlyban átvéve 1185 K. fizettek.

Árpa (takarmány és hirtelenszi célzokra) jól van kiltáva, mert a malnáparizás gyengébb minőségűje is takarmányára gyantán kerülnek a piacra. A gyárosok emek ellenében alig tanusítottan veltékbe és hilték is tartótlakok. Az irányzat így hirtelen volt és árak körülbelül 10 filléret csökkentek. Minőség szerint 1130—1240 K. jeleztek helyben. Szérb árt is jól adták és körülbelül 1170 K. fizettek. K. fizettek 3 hóra. Alakomban átvéve a forgalom névbenesen és nagyon korlátozlan alakult. Az itt volt néhány külföldi vevő a kövvel, de a mennyiség alig néhány száztonnányig, melyek a tulajdonosok eladogáni alig voltak hajlandók. Az üzlet erőteljes vilátozótt tisztavéki, valamint jobb felvidéki árura szorítottok. Ötvenébb minőségű áruban az árak ismét 25 filléret csökkentek. Jóbb tisztavéki 1450—1330, felvidéki 1280—1340, finom árúrt 1500 koronát fiztettek.

Zab melesketlen van kiltáva, míg a fogyasztás jobb keresletet tanusított. Az árak így 10 fillérről javultak és az alkott körülbelül 3500 mm.-ért szin és tisztaság szerint 1290—1330 K-ig fiztettek.

Tengeri az egész héten csendes irányvatu volt és gyenge forgalom mellett kótások ellenében csereültött. Prima árak 15—15 fillérről a hátróidőzseni fölélt is ért el. Tiszavéki átlátszókon 95—105 K. fizettek.

Olajmagok: Kápostereze (efektív) már csak elvitére került a piacra, az árak az egész hét folyamán alig változtak és 37—3750 K. között változtak budapesti parizásra. Határidő kápostereze le van bonyolítva és 3750—3770 K. árjégyzise inkább csak névleges. Lemag szilárd és 32—34 K., vadrepce 1350—14—K., gomborka szilárdan 25—32—K. között jeleztek.

Értékelések: Bab (új) idők kereslettel találkozik, tekintettel a még gyenge kiltatna azonban, a forgalom egyelőre korlátozt. Előforduló ajánlatok gyorsan találtak elvitéreket. Jéggyeszék: Iróközött ógy habart Gyöngyös—Félegyész 18—1850 K. gomborka durvánított átlátszókon 1640—1650 K. Barnabab Kalocsán 1350, N.-Károlyban 13—K.

Naplójelentés a gabonafizetrlől.

1901. augusztus 27.

A külföldi gabonajégyrészek napról-napra lanyhább értekek és nálunk is megétszik hátsálok; egyszé ütletnek csak olyan csendes mederben folyik, mintha nem az aratás után, hanem még csak júniusban volnának. Kiltatás árjavulása egyelőre nem és mivel a kiltatás még nem kezdődött, így a kereslet és az impulzus csak külföldről kaphatók.

Készübe árnyalg jó kiltat, de inkább mérsékelt vételűk mellett ma csendes változatlan irányt követ; a forgalom azonban körülbelül 15,000 méterezés, változatlan áronak.

Ma eladások:

Uj buza:

Tiszavéki:

200 mmáza 81 kg.	12,25 korona 3 hóra.
250	80
100	80
100	80
400	80

MALTIKNER ÖLÖN

és kir. udvari magyarkereskedése
BUDAPESTEN, VII., Rottenbiller-utca 33. sz. és VI., Andrásy-ut 23. sz.

Ajánl-e veszi:

biborherét, homok (szűszös) búkkönyt (Vicia Villosa) öszsi borsót, öszsi búkkönyt, tavaszsi repcét, öszsi repcét, (káposzta-repce), mustármagot, csibehurt.

STAHEL és LENNER, Trüör és lemez-lyukasztó-gyár Budapestben.

Ujdonságként ajánlják göcsesplégek számára a „Dorn-féle szabadalmazott új rendszerű trüör-rostát vas vagy aczéllemezről, a fából készült trüörrostak helyett. **Előnyök:** 1. a trüörnek **ikézfórtos lazításra**, 2. a trüörnek **egyenletes felosztása az egész rostafórtalon**, 3. a **rostak oldalgúása ki van zárva**, 4. **rendkívül magasfokú magkristálási**, 5. **legnagyobb tartósság**.

Speczialitások: trüörök buza, rozs, árpa, zab stb. tisztítására.

Cseplőgöprustak: horgany-, vas- és aczéllemezről s mindennemű lyukasztott vagy hasított lemezek, gazdasági vagy technikai czelekora.

4-10 hónapos

nagy yorkshire fajtájú tenyészkának

mindenkor nagy választékban kaphatók

Báró Stummer Sándor jószágigazgatójánál,

Nagy-Bodokon, u. p. Nyitra-Ludány, (Nyitra megye).

4478

(Utánnyomat nem díjazatik).

Uradalmak, gazdaságok, földbirtokosok, szeszgyárak stb. részére

Bessemer-Festék (védjegy üllő)

kitűnő szolgáltatokat tesz.

Feltétlenül hathatós máz rozsdá ellen, mindennemű vas-szerkezetek, vas- és hullambódogatók, tartók, istállóvasgerendák, kerítések, vaskapuk, vasablakok, gépek, lokomobílok stb. részére.

Mint famázolat is kitűnő konzerváló szer.

Tartósabb, szaporább és a légköri s vegyi behatásoknak sokkal jobban ellenáll mint minium és olajfesték.

Ajánlattal és prospectussal szivesen szolgálunk az egyedül gyárosok

Festékgyárak: **Lutz Ede és Társa, Pozsony.**

Pályázati hirdetés.

Károlyi Imre gróf Csengvár-Magosi uradalmá „TIBOR” szőlőtelepén a **szőlőszeti intézői állásra**

ezennel pályázatot hirdet.

Pályázókot megváránálk a felebb szőlőszeti és borászati tanulmány jó sikerrel való végzése és legalább néhány évi gyakorlat nagyobb szőlőterület telepítése és kezelése körül, a pinco és bortermelésben való teljes jártasság. Az által javadalmazásán évi 3600-4200 korona fizetés, lakás és tisztikert. Nyugdíjképeség az uradalmi nyugdíjszabályzat értelmében. Betöltés október hó folyamán. Pályázók tartoznak folyamodványaikat hiteles bizonyítványokkal felszerelve, ő méltóságához címzerve hozni legkésőbb 6 évi szert. 15-g betérjészem. **Dáni József** urad. jószágfelügyelő. 4457

Gépeszek, gyárosok, malomtulajdonosok és pözkazánatulajdonosok **nem nélkülözhetik**

a gépek szerkesztése, kezelésére és a gépezek oktatására nézzé Magyarországnak egyedül és legegyszerűbben szerkesztett

GÉPKEZELŐK LAPJA

ezimű szaklapot, 4140

melyet **VÉCSEI EDE** magy. kir. íparfegyőző szerkeszt

Előzetesít ára félévre 4 korona.

Megrendelhető a kiadóhivatalban: **BUDAPEST, Soroksári-utca 5.**

Mutatványszámot kívántra legyen.

Ösi vetésre ajánljuk

diószeghi óriási buzánkat,

mely már igen elterjedt s melynek **eredménye** a hozzánk érkezett összhangzó értesítések szerint általában a **legnagyobb megelégedést keltette**, miután a **rozsdá elleni ellenálló képességét nagy mértékben igazolta.**

Becses megkeresések

Diószeghi cukorgyárhoz
Diószegh (Pozsonymegyében) intézendők. 4298

Magy. kir. Államvasutak.

112870. TVIV. számhoz.

Hirdetmény.

Emellett közhírré létezik, hogy a vasúti kocsiiban és az állomásai helyiségekben elhagyott tárgyak u. m. bőröndök, táskák, kalapok, ruha és fehérszemek, botok, napernyők és esernyők stb. az alább felsorolt állomásokon árverés alkalmával azonnali készpénzfizetés mellett el fognak adni:

Fiume állomáson 1901. augusztus 29-én d. u. 9óra.

Kis-Czell „ „ „ 22-én este óra.

Budapest k. p. u. „ „ 30-én d. e. 9 óra.

Budapest, 1901. augusztus 24-én.

Ar igazgatósg.

Uradalom-feloszlás folytán

özv. báró Schosberger Zsigmondné ömeltósága pusztaszent-tornyai uradalmában (Békes vármegye) **1901. szept. 1-én reggeli 8 óratól** kezdve önkéntes árverésen a kikiáltási áron felül legtöbbet ígérőnek

el fognak adatni:

I. Angol félvér ménes.

- 7 drb különböző kóru menckislo,
- 21 „ „ „ kanczacsikló,
- 9 „ „ „ herélt csikló,
- 12 „ különböző nemű választott csikló.

II. Simmenthali jellegű tehenészet.

- 27 drb 5-8 éves fejős tehén,
- 17 „ elűhási üsző,
- 2 „ 3 éves telivér simmenthali bika,
- 33 „ ezen tehenészet után származó különböző kóru ökörtinó.

III. Különböző gazdasági felszerelések. Szekerek, ekék, fogások, vetőgépek stb.

Végül ugyanott eladó együttesen vagy kisebb részletekben is rambouillet jellegű fésűs gyapjas, 14 drb öreg és kétéves tenyészkes, 35 drb kosbrány, 330 drb jerke és 320 drb ürü-barány.

Pusztaszent-Tornya, vasutállómas 5 percz, **Orosháza**, vasutállómas 30 percz.

Pongrácz Jenő, urad. intéző.

4471

Csomagoló zsákokat díjmentesen adunk.

Bárány- gyapjút

legjobban értékesít

Báránygyapju gyorsan és jól értékesíthető.

szennyes, usztatott vagy gyárilag mosott állapotban

Első magyar gyapjmosó és bizományi részvény-társaság

vasútállomás: Budapest—Lipótváros.

Francia csupasz buza-vetőmag.

Francia csupasz buzmagot, mely a csornai bér-gazdaságban kötött agyagtalajban az eddig vetésre használt buza maggal szemben legyőzhetőleg 1900-ban 78 és 1901-ben 87%-al adott nagyobb termést, addig míg a készlet tart, jól rostált teljesen tiszta minőségben hektoliterenként 80—81 effectív súlyjal, zsákok, ha vevő nem küldene önköltséggel külön számitva, ajánl 18 koronáért mm. a csornai vasúti állomáshoz állítva

SZAUER ÁRPÁD uradalmi intéző

Csornán, Sopronmegye.

4475

Százalék fizetés

mellett keres állást óvadékképes gazdatiszt nagyobb uradalomban.

Szives ajánlatot kér „Százalék fizetés” jelige alatt e lap kiadóhivatalához. 4472

1901. évi 5676. számhoz.

Értesítés.

A cs. és kir. közös hadügyministerium folyó évi augusztus hó 3-án Abtheilung 13, 1460 számhoz alatt kelt rendelete szerint 1902. évre a bőrből való ruházati és felszerelési tárgyak szükségletének negyed részét a kisipar utján szándékozik beszerezni.

A teljertalmu hirdetmény az ajánlati mintával együtt és a szállítandó nemek jegyzéke, valamint azoknak szállítási árai a 4., 5., 6., 7., 12. és 13. hadtest hadbiztoságainál, a budapesti 2. számú ruhatárnál, valamennyi kereskedelmi és iparkamránál, a kereskedelmi múzeumnál és a magyar országos iparegyletnél Budapesten megtekinthetők.

Budapest, 1901. évi augusztus hó 9-én.

A cs. és kir. 4. hadtestnek hadbiztosságától.

(Utányomást nem díjazunk.)

4490

A Liptómezei Gazdasági Egyesület Fogyasztási és Értékesítő Szövetkezete

tagja által folyó évből termelt, a lipiói zord éghajlati viszonyok alatt évek óta bevált **rozsfaják** közül áruba bocsát:

1. **Nemesített slanszadi rozso**, mely vastag szalmájával buja talajon is ellentelt a megdőlésnek, rendkívül hosszú kalászu, bőtermő.

2. **Óriási korai roz**, gyengébb talaju és igen bő termő, kitűnően télálló.

3. **Kiválasztott közönséges roz** igen hosszú szalmával, feltétlenül télálló és legnagyobb fokban igénytelen.

A szövetkezet szavatol a fajazonosságért és a vetőmagot 100 kilogrammként trieurözve 16 koronáért, trieurözés nélkül és nagyobb mennyiségben napi áron adja.

Felvilágosítással és mintákkal szolgál a **Liptómezei Gazdasági Egyesület, Liptó-Szt.-Miklós.** 4506

A futtaki uradalom az ide:

csemegezőlő-, must- és törkölytermése eladó

m. p.: különféle Chasselas- és Muskotály, Passatutti, Oporto, Kadárka, Mustos fehér. Mézes fehér stb.

Közelebbi

az uradalmi felügyelőség
FUTTAKON, Ujvidék mellett.

4495

eredeti „KALMAR“ rostát,

A legjobban bevált és legolcsóbb:

melyeket a legnagyobb uradalnak is, mint felülmúlhatatlan ismernek el. A magyar korona birodalom területén létező bármely vasút vagy hajóállomásra, bármennyű kiállítás, bármennyű gyártelep, mint külön gyártmány, szavatosság mellett.

Árjegyzék ingyen és belföldön küldik!
Kálmár Zs.
üzemelés,
különböző termékeinek
árjegyzékét küldi.
Termelő telep és egyedül
ékszerű hely,
Hódmező-Vásárhely.

Haszonbérlet.

Tökövel rendelkező szőlő **haszonbérleb** kerestetik, egy, kassától 16 kilométernyire fekvő **3600 kassai hold kiterjedésű birtok részére**, melyből **1880 hold szántóföld, 320 hold rét, körülbelül 950 hold erdő**, a maradék **legelő, ut és bésárség**.

A körülbelül 2 kilométer távolságra fekvő rétektől eltekintve **a birtok egy tagból áll, 3 majornal** s minden szükséges **épülettel** el van látva; a birtoktól 35 év óta a tulajdonos magá mivelt, rajta minden a legjobb állapotban van, kitűnő állami út s vasút mellett fekszik; vasút állomása, postája és távírállomása helyben van, mely egy élénk forgalmu, 1900 lakossal bír község.

A bő fundus instructus megegyezés esetén átréhető.
A haszonbérlet 1901. október, 1902. január vagy április 1-én vehető át.
Felvilágosított nyujt
Dr. Kazinczy Gyula, kassai kir. közjegyző. 4641

1. elmeti serek értékesítését az elől 1/4 mellett.
Felvilágosítást és csomagolást tisztított ingem nyujt tagok és nem tagoknak.
Azonnali készpénzeszámolás.

Magyar Gazdák Vásárcsarnok Ellátó Szövetkezete

HATÓSÁG KÖZPONTI VÁSÁRCSARNOKKABAN.

BUDAPEST SZÉKESFŐVÁROS KÖZPONTI VÁSÁRCSARNOKKABAN.
Sörgyömcim: Aurora-Budapest.

Értesítésre elfogad:
Husmentek, füstölt hús, vadak, szárnyasok — élők és leölt állapotban, tojást, raját, halat burgoyait, káposztát, sárgarépa-gömböket, gyümölcsöt stb.

A mezőgazdasági és mezőrendőrségről
A végrehajtásra vonatkozó minisiteri rendelet, megegyező előkkel **elölve, egy fűszetben.**
Ára törvényben közzététel 1901. évi 10. sz.

„Kis-Zseky” presztulása.
Közös sors
Készítési hely: BUDAPEST, 13. sz. Kőbuda.

„BONI” GYÁRTALEP

és mezőgazdasági részvényintársaság azelőli.
Mandel Eduárd és Társai Nyírbátorban.
Alapító elnöke: Imre, az elnökség elnöke.
két tengelyű „BONI” eketaligát.
A „BONI” eketaligátok kiváló minőségűek és a legújabb technológiával készültek. A „BONI” eketaligátok kiváló minőségűek és a legújabb technológiával készültek. A „BONI” eketaligátok kiváló minőségűek és a legújabb technológiával készültek.

T. Mandel Eduárd és társai urakkal Nyírbátor.
Minden más kétfelgőző „BONI” eketaligátok készítésére szerződés szerű a városrendelők használatára készítették az új megegyezéssel. A „BONI” eketaligátok kiváló minőségűek és a legújabb technológiával készültek. A „BONI” eketaligátok kiváló minőségűek és a legújabb technológiával készültek.

Magyar-Gyári s. k. gárd. akadémiák gépkészítési ábrák.
Tehetséges Mandel Eduárd és társai urakkal Nyírbátorban.
A két tengelyű „BONI” eketaligátok kiváló minőségűek és a legújabb technológiával készültek. A „BONI” eketaligátok kiváló minőségűek és a legújabb technológiával készültek.

Gróf Zamborczai István urakkal nyírbátorban.
T. Mandel Eduárd és társai urakkal Nyírbátorban.
A két tengelyű „BONI” eketaligátok kiváló minőségűek és a legújabb technológiával készültek. A „BONI” eketaligátok kiváló minőségűek és a legújabb technológiával készültek.

Hajóárnyajtyékek. ADRIA

magy. kir. tengerhajózási részv. társ.
Vezérigazgatóje Hoffmann S. és V.
1901. szeptember havában a következő jövedelmek indulnak:

Honnan	Hová	a gőzös neve	1901. szept.
Fiume	Záhony	Aradonika	1-15
„Walla, Newarada s. V.	Záhony	Aradonika	16-30
„Hermónia, Valonea”	„Kis-Zseky”	Aradonika	31-10
„Tenger, Szombathely, Dabai	„Kis-Zseky”	Aradonika	11-20
„Duna és Isztria, Szentpéter	„Kis-Zseky”	Aradonika	21-30
„Szentpéter	„Kis-Zseky”	Aradonika	31-10
„Halmadgy	„Kis-Zseky”	Aradonika	11-20
„Lombard, Gheradea”	„Kis-Zseky”	Aradonika	21-30
„Lombard, Gheradea”	„Kis-Zseky”	Aradonika	31-10
„Lombard, Gheradea”	„Kis-Zseky”	Aradonika	11-20
„Lombard, Gheradea”	„Kis-Zseky”	Aradonika	21-30
„Lombard, Gheradea”	„Kis-Zseky”	Aradonika	31-10
„Lombard, Gheradea”	„Kis-Zseky”	Aradonika	11-20
„Lombard, Gheradea”	„Kis-Zseky”	Aradonika	21-30
„Lombard, Gheradea”	„Kis-Zseky”	Aradonika	31-10
„Lombard, Gheradea”	„Kis-Zseky”	Aradonika	11-20
„Lombard, Gheradea”	„Kis-Zseky”	Aradonika	21-30
„Lombard, Gheradea”	„Kis-Zseky”	Aradonika	31-10
„Lombard, Gheradea”	„Kis-Zseky”	Aradonika	11-20
„Lombard, Gheradea”	„Kis-Zseky”	Aradonika	21-30
„Lombard, Gheradea”	„Kis-Zseky”	Aradonika	31-10
„Lombard, Gheradea”	„Kis-Zseky”	Aradonika	11-20
„Lombard, Gheradea”	„Kis-Zseky”	Aradonika	21-30
„Lombard, Gheradea”	„Kis-Zseky”	Aradonika	31-10
„Lombard, Gheradea”	„Kis-Zseky”	Aradonika	11-20
„Lombard, Gheradea”	„Kis-Zseky”	Aradonika	21-30
„Lombard, Gheradea”	„Kis-Zseky”	Aradonika	31-10
„Lombard, Gheradea”	„Kis-Zseky”	Aradonika	11-20
„Lombard, Gheradea”	„Kis-Zseky”	Aradonika	21-30
„Lombard, Gheradea”	„Kis-Zseky”	Aradonika	31-10
„Lombard, Gheradea”	„Kis-Zseky”	Aradonika	11-20
„Lombard, Gheradea”	„Kis-Zseky”	Aradonika	21-30
„Lombard, Gheradea”	„Kis-Zseky”	Aradonika	31-10
„Lombard, Gheradea”	„Kis-Zseky”	Aradonika	11-20
„Lombard, Gheradea”	„Kis-Zseky”	Aradonika	21-30
„Lombard, Gheradea”	„Kis-Zseky”	Aradonika	31-10
„Lombard, Gheradea”	„Kis-Zseky”	Aradonika	11-20
„Lombard, Gheradea”	„Kis-Zseky”	Aradonika	21-30
„Lombard, Gheradea”	„Kis-Zseky”	Aradonika	31-10
„Lombard, Gheradea”	„Kis-Zseky”	Aradonika	11-20
„Lombard, Gheradea”	„Kis-Zseky”	Aradonika	21-30
„Lombard, Gheradea”	„Kis-Zseky”	Aradonika	31-10
„Lombard, Gheradea”	„Kis-Zseky”	Aradonika	11-20
„Lombard, Gheradea”	„Kis-Zseky”	Aradonika	21-30
„Lombard, Gheradea”	„Kis-Zseky”	Aradonika	31-10
„Lombard, Gheradea”	„Kis-Zseky”	Aradonika	11-20
„Lombard, Gheradea”	„Kis-Zseky”	Aradonika	21-30
„Lombard, Gheradea”	„Kis-Zseky”	Aradonika	31-10
„Lombard, Gheradea”	„Kis-Zseky”	Aradonika	11-20
„Lombard, Gheradea”	„Kis-Zseky”	Aradonika	21-30
„Lombard, Gheradea”	„Kis-Zseky”	Aradonika	31-10
„Lombard, Gheradea”	„Kis-Zseky”	Aradonika	11-20
„Lombard, Gheradea”	„Kis-Zseky”	Aradonika	21-30
„Lombard, Gheradea”	„Kis-Zseky”	Aradonika	31-10
„Lombard, Gheradea”	„Kis-Zseky”	Aradonika	11-20
„Lombard, Gheradea”	„Kis-Zseky”	Aradonika	21-30
„Lombard, Gheradea”	„Kis-Zseky”	Aradonika	31-10
„Lombard, Gheradea”	„Kis-Zseky”	Aradonika	11-20
„Lombard, Gheradea”	„Kis-Zseky”	Aradonika	21-30
„Lombard, Gheradea”	„Kis-Zseky”	Aradonika	31-10
„Lombard, Gheradea”	„Kis-Zseky”	Aradonika	11-20
„Lombard, Gheradea”	„Kis-Zseky”	Aradonika	21-30
„Lombard, Gheradea”	„Kis-Zseky”	Aradonika	31-10
„Lombard, Gheradea”	„Kis-Zseky”	Aradonika	11-20
„Lombard, Gheradea”	„Kis-Zseky”	Aradonika	21-30
„Lombard, Gheradea”	„Kis-Zseky”	Aradonika	31-10
„Lombard, Gheradea”	„Kis-Zseky”	Aradonika	11-20
„Lombard, Gheradea”	„Kis-Zseky”	Aradonika	21-30
„Lombard, Gheradea”	„Kis-Zseky”	Aradonika	31-10
„Lombard, Gheradea”	„Kis-Zseky”	Aradonika	11-20
„Lombard, Gheradea”	„Kis-Zseky”	Aradonika	21-30
„Lombard, Gheradea”	„Kis-Zseky”	Aradonika	31-10
„Lombard, Gheradea”	„Kis-Zseky”	Aradonika	11-20
„Lombard, Gheradea”	„Kis-Zseky”	Aradonika	21-30
„Lombard, Gheradea”	„Kis-Zseky”	Aradonika	31-10
„Lombard, Gheradea”	„Kis-Zseky”	Aradonika	11-20
„Lombard, Gheradea”	„Kis-Zseky”	Aradonika	21-30
„Lombard, Gheradea”	„Kis-Zseky”	Aradonika	31-10
„Lombard, Gheradea”	„Kis-Zseky”	Aradonika	11-20
„Lombard, Gheradea”	„Kis-Zseky”	Aradonika	21-30
„Lombard, Gheradea”	„Kis-Zseky”	Aradonika	31-10
„Lombard, Gheradea”	„Kis-Zseky”	Aradonika	11-20
„Lombard, Gheradea”	„Kis-Zseky”	Aradonika	21-30
„Lombard, Gheradea”	„Kis-Zseky”	Aradonika	31-10
„Lombard, Gheradea”	„Kis-Zseky”	Aradonika	11-20
„Lombard, Gheradea”	„Kis-Zseky”	Aradonika	21-30
„Lombard, Gheradea”	„Kis-Zseky”	Aradonika	31-10
„Lombard, Gheradea”	„Kis-Zseky”	Aradonika	11-20
„Lombard, Gheradea”	„Kis-Zseky”	Aradonika	21-30
„Lombard, Gheradea”	„Kis-Zseky”	Aradonika	31-10
„Lombard, Gheradea”	„Kis-Zseky”	Aradonika	11-20
„Lombard, Gheradea”	„Kis-Zseky”	Aradonika	21-30
„Lombard, Gheradea”	„Kis-Zseky”	Aradonika	31-10
„Lombard, Gheradea”	„Kis-Zseky”	Aradonika	11-20
„Lombard, Gheradea”	„Kis-Zseky”	Aradonika	21-30
„Lombard, Gheradea”	„Kis-Zseky”	Aradonika	31-10
„Lombard, Gheradea”	„Kis-Zseky”	Aradonika	11-20
„Lombard, Gheradea”	„Kis-Zseky”	Aradonika	21-30
„Lombard, Gheradea”	„Kis-Zseky”	Aradonika	31-10
„Lombard, Gheradea”	„Kis-Zseky”	Aradonika	11-20
„Lombard, Gheradea”	„Kis-Zseky”	Aradonika	21-30
„Lombard, Gheradea”	„Kis-Zseky”	Aradonika	31-10
„Lombard, Gheradea”	„Kis-Zseky”	Aradonika	11-20
„Lombard, Gheradea”	„Kis-Zseky”	Aradonika	21-30
„Lombard, Gheradea”	„Kis-Zseky”	Aradonika	31-10
„Lombard, Gheradea”	„Kis-Zseky”	Aradonika	11-20
„Lombard, Gheradea”	„Kis-Zseky”	Aradonika	21-30
„Lombard, Gheradea”	„Kis-Zseky”	Aradonika	31-10
„Lombard, Gheradea”	„Kis-Zseky”	Aradonika	11-20
„Lombard, Gheradea”	„Kis-Zseky”	Aradonika	21-30
„Lombard, Gheradea”	„Kis-Zseky”	Aradonika	31-10
„Lombard, Gheradea”	„Kis-Zseky”	Aradonika	11-20
„Lombard, Gheradea”	„Kis-Zseky”	Aradonika	21-30
„Lombard, Gheradea”	„Kis-Zseky”	Aradonika	31-10
„Lombard, Gheradea”	„Kis-Zseky”	Aradonika	11-20
„Lombard, Gheradea”	„Kis-Zseky”	Aradonika	21-30
„Lombard, Gheradea”	„Kis-Zseky”	Aradonika	31-10
„Lombard, Gheradea”	„Kis-Zseky”	Aradonika	11-20
„Lombard, Gheradea”	„Kis-Zseky”	Aradonika	21-30
„Lombard, Gheradea”	„Kis-Zseky”	Aradonika	31-10
„Lombard, Gheradea”	„Kis-Zseky”	Aradonika	11-20
„Lombard, Gheradea”	„Kis-Zseky”	Aradonika	21-30
„Lombard, Gheradea”	„Kis-Zseky”	Aradonika	31-10
„Lombard, Gheradea”	„Kis-Zseky”	Aradonika	11-20
„Lombard, Gheradea”	„Kis-Zseky”	Aradonika	21-30
„Lombard, Gheradea”	„Kis-Zseky”	Aradonika	31-10
„Lombard, Gheradea”	„Kis-Zseky”	Aradonika	11-20
„Lombard, Gheradea”	„Kis-Zseky”	Aradonika	21-30
„Lombard, Gheradea”	„Kis-Zseky”	Aradonika	31-10
„Lombard, Gheradea”	„Kis-Zseky”	Aradonika	11-20
„Lombard, Gheradea”	„Kis-Zseky”	Aradonika	21-30
„Lombard, Gheradea”	„Kis-Zseky”	Aradonika	31-10
„Lombard, Gheradea”	„Kis-Zseky”	Aradonika	11-20
„Lombard, Gheradea”	„Kis-Zseky”	Aradonika	21-30
„Lombard, Gheradea”	„Kis-Zseky”	Aradonika	31-10
„Lombard, Gheradea”	„Kis-Zseky”	Aradonika	11-20
„Lombard, Gheradea”	„Kis-Zseky”	Aradonika	21-30
„Lombard, Gheradea”	„Kis-Zseky”	Aradonika	31-10
„Lombard, Gheradea”	„Kis-Zseky”	Aradonika	11-20
„Lombard, Gheradea”	„Kis-Zseky”	Aradonika	21-30
„Lombard, Gheradea”	„Kis-Zseky”	Aradonika	31-10
„Lombard, Gheradea”	„Kis-Zseky”	Aradonika	11-20
„Lombard, Gheradea”	„Kis-Zseky”	Aradonika	21-30
„Lombard, Gheradea”	„Kis-Zseky”	Aradonika	31-10
„Lombard, Gheradea”	„Kis-Zseky”	Aradonika	11-20
„Lombard, Gheradea”	„Kis-Zseky”	Aradonika	21-30
„Lombard, Gheradea”	„Kis-Zseky”	Aradonika	31-10
„Lombard, Gheradea”	„Kis-Zseky”	Aradonika	11-20
„Lombard, Gheradea”	„Kis-Zseky”	Aradonika	21-30
„Lombard, Gheradea”	„Kis-Zseky”	Aradonika	31-10
„Lombard, Gheradea”	„Kis-Zseky”	Aradonika	11-20
„Lombard, Gheradea”	„Kis-Zseky”	Aradonika	21-30
„Lombard, Gheradea”	„Kis-Zseky”	Aradonika	31-10
„Lombard, Gheradea”	„Kis-Zseky”	Aradonika	11-20
„Lombard, Gheradea”	„Kis-Zseky”	Aradonika	21-30
„Lombard, Gheradea”	„Kis-Zseky”	Aradonika	31-10
„Lombard, Gheradea”	„Kis-Zseky”	Aradonika	11-20
„Lombard, Gheradea”	„Kis-Zseky”	Aradonika	21-30
„Lombard, Gheradea”	„Kis-Zseky”	Aradonika	31-10
„Lombard, Gheradea”	„Kis-Zseky”	Aradonika	11-20
„Lombard, Gheradea”	„Kis-Zseky”	Aradonika	21-30
„Lombard, Gheradea”	„Kis-Zseky”	Aradonika	31-10
„Lombard, Gheradea”	„Kis-Zseky”	Aradonika	11-20
„Lombard, Gheradea”	„Kis-Zseky”	Aradonika	21-30
„Lombard, Gheradea”	„Kis-Zseky”	Aradonika	31-10
„Lombard, Gheradea”	„Kis-Zseky”	Aradonika	11-20
„Lombard, Gheradea”	„Kis-Zseky”	Aradonika	21-30
„Lombard, Gheradea”	„Kis-Zseky”	Aradonika	31-10
„Lombard, Gheradea”	„Kis-Zseky”	Aradonika	11-20
„Lombard, Gheradea”	„Kis-Zseky”	Aradonika	21-30
„Lombard, Gheradea”	„Kis-Zseky”	Aradonika	31-10
„Lombard, Gheradea”	„Kis-Zseky”	Aradonika	11-20
„Lombard, Gheradea”	„Kis-Zseky”	Aradonika	21-30
„Lombard, Gheradea”	„Kis-Zseky”	Aradonika	31-10
„Lombard, Gheradea”	„Kis-Zseky”	Aradonika	11-20
„Lombard, Gheradea”	„Kis-Zseky”	Aradonika	21-30
„Lombard, Gheradea”	„Kis-Zseky”	Aradonika	31-10
„Lombard, Gheradea”	„Kis-Zseky”	Aradonika	11-20
„Lombard, Gheradea”	„Kis-Zseky”	Aradonika	21-30
„Lombard, Gheradea”	„Kis-Zseky”	Aradonika	31-10
„Lombard, Gheradea”	„Kis-Zseky”	Aradonika	11-20
„Lombard, Gheradea”	„Kis-Zseky”	Aradonika	21-30
„Lombard, Gheradea”	„Kis-Zseky”	Aradonika	31-10
„Lombard, Gheradea”	„Kis-Zseky”	Aradonika	11-20
„Lombard, Gheradea”	„Kis-Zseky”	Aradonika	21-30
„Lombard, Gheradea”	„Kis-Zseky”	Aradonika	31-10
„Lombard, Gheradea”	„Kis-Zseky”	Aradonika	11-20
„Lombard, Gheradea”	„Kis-Zseky”	Aradonika	21-30
„Lombard, Gheradea”	„Kis-Zseky”	Aradonika	31-10
„Lombard, Gheradea”	„Kis-Zseky”	Aradonika	11-20
„Lombard, Gheradea”	„Kis-Zseky”	Aradonika	21-30
„Lombard, Gheradea”	„Kis-Zseky”	Aradonika	31-10
„Lombard, Gheradea”	„Kis-Zseky”	Aradonika	11-20
„Lombard, Gheradea”	„Kis-Zseky”	Aradonika	21-30
„Lombard, Gheradea”	„Kis-Zseky”	Aradonika	31-10
„Lombard, Gheradea”	„Kis-Zseky”	Aradonika	11-20
„Lombard, Gheradea”	„Kis-Zseky”	Aradonika	21-30
„Lombard, Gheradea”	„Kis-Zseky”	Aradonika	31-10
„Lombard, Gheradea”	„Kis-Zseky”	Aradonika	11-20
„Lombard, Gheradea”</			

